

J E L E N K Ö R.

20. szám.

Pest szombat martz. Sikán.

1834.

Foglalat: Magyarország (ker. ülések. Kinevezés. Fiumei levél. Pesti angol kisassz. intézete. Pázmáni növendékek próbatéte a' honi törvénybül) Anglia (nyugpénz-vita). Franciaország (lyoni zavarok; Párisban politzia rendelés a' játékszn iránt; követházi ülésekben febr. 18-19ikén: a' menekvők költségei iránt 's Dupin és Thiers közt viták). Spanyolország (hadi hírek 's gen. Llauder életrajza). Portugália (hírek febr. 9ikeig). Németország (München, Kassel, Bóroszló és Stuttgartból hírek) Amerika (Girard; a' bankügy). Elegyhírek. Gabonaár. Pénzkelet.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsonyban a' RR. ker. üléseiben martz. 3ikáig az ágost. és helv. vallások consistoriumainak rendezésiről szóló, 's előlegesen egy választottság által kidolgozott czikkelyjavaslat, — továbbá a' Turopolya-mezei 's praedialis nemesek törvényszékeit rendező, valamint a' békebiróságot tárgyzó czikkelyek forogtak vitatásban.

A' magyar kir. udv. Kancellaria Villecz Ignác udv. accessistát lajstromzóvá 's Gászner Móricz practicanst udv. accessistává nevezte ki.

Fiume febr. 15kén. Ürmény Ferencz jelenlegi Kormányzója emberszerető szívének köszönheti Fiume városa, a' keblében e' jeles férfi által létre kapott intézeteken kívül díszes tágas kór- és munkaházát-is, mellyben sok beteg ápoláson kívül, több ügyefogyott szegény kézi munka által szerzi élelme könnyítését. Nagy, csinos és tágas ezen épület; udvarában helyes kis kápolna áll. Ellátva minden szükségessel; alapítványai jelesek, mellyeken kívül pénzbeli jövedelmei esztendőn által szabad adakozások által is szaporodnak; ezen adakozások közé méltán számíthatni az ujesztendői üdvözlések beváltását is, melly szinte főnérdéklett mmlságu Kormányzónk által néhány évvel ezelőtt behozott felebaráti szokásból, az idén szinte 152 ft. 40 kr. pengővel szaporítá az érintett kórház jövedelmeit. Nálunk a' koldulásnak híre sincs; utczáink csinosulnak. — Telünk, melly közönségesen az éjszakiszél (hora) hatalmas fuvásából, 's a' körülfekvő dalmát 's isztriai hegyek havának láttából szokott állni, csak febr. 7kén lett észrevehető. 1833 dec. utólján, 's ez év januariusában a' szilvafák gyümölcsöztek, kelet-déliszél (scirocco, auster) dühöngte gyakorta, de többnyire minden kár nélkül, 's esözött.

Pest. Folyó hónap 5. tartotta az Angol kisasszonyok intézete belső növendék kisasszonyai próbatételét, mellyre a' két anyaváros minden szépet jót pártoló lelkes lakosait csinos magyar meghívással kérte fel. Ha már a'

szembe ötlő ékes tisztaság, melly a' növendékek külsejét diszezte, kedvesen meghatotta a' belépőt, a' próbatét kezdete, folyása 's vége valóban felejthetlenné teheté azt a' távozóban. — A' tárgyak, mellyek a' közönség figyelme elé adattak, tudományos ismeretek, 's aszszonyi kézmunkák valának. Bár ez utóbbiakban a' bírálhatóság jogával, mennyire azokban az ügyességet tekinthetni, fellépni nem merünk is, annyit mondhatunk, hogy a' jelenvolt aszszonyságok, azok iránt teljes elégyülést mutatnak. Mennyiben e' munkák izlésre mutatnak, bátran állíthatjuk, hogy a' jeles nevelő intézet valamint ezelőtt, ugy ezúttal is számos tiszta, 's ékes izlésre mutató munkákra vonta a' hallgatóság figyelmét. — Részünkről azonban megvalljuk, hogy, noha igen igen sokat nyom előttünk a' nő kéz ügyessége, akár házi szükségekre szórítassék az, akár azon felül emelkedjék 's a' művészetnek új ágazatot nyisson, végetlenül több jelentőséget teszünk a' nő-nem értelmi, 's lelki műveltségébe. — A' tudományos tárgyak között első helyen állott a' keresztény oktatás. Elfogta figyelmünket a' következő magyar nyelvtanítás (Sprachlehre) egyedül magyarul előadva. Ha meggondoljuk, mennyi fáradsággal tehet számos növendékekkel előlépést a' tanító, 's ha meggondoljuk, mennyire elfoglalták ezen intézet kevés számu tagjai, valóban nem győzünk eléggé csudálkozni, mikép tehetett az igen tiszteletre méltó tanítóné kezdőkkel emyi előmenést. De nem csak örvendő csudálkozásunk 's a' habzó hallgatóság elevensége, hanem tisztelve buzgó hálaunk is nőtten nőtt, midőn a' magyar haza történeteire került a' sor, 's azt ez édes teremésektől magyar nyelven hallhatók előadatni. Valami igéző hatalom rejtezik az ártatlanság szelíd hangjában, melly midőn a' történet sulyos komolyságu igazságit beszéli hozzánk, mintegy érezteti velünk ama' híres mondást: A' világtörténet — a' világ bírāja v. törvényszéke. Az intézet öröme, 's a' szerző dicséretére legyen mondva, a' munka tökéletesen megfelel céljának, 's ez ité-

letet közönségesnek hallottak a' hallgatók között is. Kirelgítő volt, mit a' növendékség abból akár a' tárgyra, akár a' nyelvre nézve előadott. Ezután az írásbeli dolgozatok, 's a' fejszámvetés. Sajnálták némelyek, hogy a' nevendék kisasszonyok nem szavaltak (declamáltak) úgy hisszük, ez nevelési elvből maradt el, 's méltán. — Nincs veszedelmesebb métegy, mint a' nyilvános hiúság, és sehol sem fejlődik az könnyebben, mint olly nevendéknél, melly érzelmekre ható tárgyban korán megszokta magát nyilván hallatni, láttatni, 's bámultatni. — E' próbatételt Csörgeő Teréz kisasszony (budai születés) ékes magyar köszönő beszéddel rekeszté. „A' jó igyekezetnek, úgy mond, legnemesebb jutalma az önértés, de ha a' buzgó törekvést vigasztaló helybenhagyás koszoruzza, akkor ez vezér-angyal a' tövises pályán.“ — A' halk kezdet mindig magasabbra emelkedék, 's valóban saját keblünkben vette az elérzékenyült szülő, a' tisztelt kormányzóhoz intézett szavait: „Tisztelettel 's szeretettel telik el, úgy szóla, szívünk, a' nagys. Fejedlem-asszony iránt is, ki mint szerető édes anya körünkben gondos lelkével sokat, igen sokat elgyöz. Legyen áldott Istentől. Az idő mohával vijn meg ezen nemes intézet, — 's szüljön a' hazának sok dicső magyar leányt!“ — De kimagyarázhatlan érzemények lepték meg a' lelkesedő hallgatókat, midőn a' kised teremtés fenjáró hangon e' végohajtást lebegteté el ajkain. „Csak egy szót még nagy érdemű gyülekezett! Édes Hazánknak, a' fölséges Királynak, 's a' nagylelkű hazafiaknak boldogsága mellett, virágzásba lássa meg a' legkésőbb századokat dicső nemzeti nyelvünk is, mellyen fejenkint kegyeségtökbe ajánlottak, tartozó hálánkkal alázatosan hódoltunk.“ — Ennyit a' próbatételről. Midőn e' bővebb tudósítással kedveskedünk, kettős a' czélunk. Elsőben, hogy okot adjunk örömrre, 's jobb jövővel biztató reményre, melly emyi jó szándék, 's tiszta szándék mellett, olly fontos érdekében, mint a' nő-nem reuelése, várakozásaiban meg nem fogja csalni; azután pedig, hogy figyelmessé tegyünk hol rejteznek a' tömérdek jövedő apró elemei.

Pannonia nevű 3ik gőzhajó tegnap esti 7 $\frac{1}{2}$ kor érkezett partunkra legelőször meg.

A' bécsi Pázmán Collegiuma nevendékei febr. 20ikán tartották a' honi törvényekből nyilvános megvizsgáltatásokat. Öröm volt hallani, milly készséggel 's ügyesen feleltek magokat a' papi sz. hivatalra szánt magyar ifjaink honi törvényinkből és kir. egyetemi

tanító tek. Némety ur kérdéseire. A' pázmáni nevendék-papok amaz önként vállalt határozása, hogy magokat egyebeken kívül a' honi törvények tanulására is szenteljék, nagymélt. Revičzky Ádám O Excjának közbenjárása által O Felségének is kegyes jóváhagyását megnyeré; ki is a' nagymélt. m. kir. Helytartótanács által tudósítá t. cz. püspökeinket, hogy nevelőházaikban a' hazai törvények tanulására is oktatószéket állítsanak. A' mennyire tudatik, Pécsent, Rosnyón, Szathmáron, és Fejérvárott sikeresült a' Fejedlem atyai parancsolatja; de hogy ennek a' többi illető helyeken is hasonló fogantja leszen, semmit sem kételkedünk feőle. M. K.

A N G L I A.

Az alsóház ülésében febr. 18. a' nyugpénzek felett folyvást tart a' vita; D. W. Harvey ur indítványt tőn biztosság-kinevezésre, melly minden egyes nyugpénzt megvizsgáljon, 's elhatározza: valljon azon nyugpénz, joggal azaz valóban a' hazának tett szolgálatokért adatik e vagy sem? Ez alkalommal a' nyilvános pénzek azon számos elfecsérlésre mutatott, mellyek csak megrontásra, vagy önkény 's kedv után udvarnokokra 's kedvencekre osztattak, 's mellyeknek terhit még mindig az ország viseli. — L. Althorp viszonozá: a' királyi költség (civiliste) elhatározása után a' mostani nyugpénzek törvényesen fenállóknak ismértetének-el; hitszegés volna tehát, utójárva azokból egyes nyugpénzeket megtagadni. Felhossa továbbá, hogy a' megholt király királyszeke léptével a' civilistet terhelő nyugpénzek 203,058 ft. sterl. mentek, a' mostani királyé alkalmával pedig 180,944 ft. st. Emlyté továbbá: mikép a' mostani király örökségi jövedelmit, 's a' királyi költségeket, 's a' t. a' parliament határozása alá bocsátá, ez pedig holtigtartó kir. költséget szabott-ki, 's szinte valamennyi, előbb a' kir. költségen fekvő, terheket, ezen összesített alapra utasított. Melly alkalommal 75,000 ft. st. tüzetett ki, hogy a' király azzal, hű szolgálatok jutalmazásira élhessen. Ezen 75,000 ft. sterlre kell tehát a' még tartó nyugpénzek lassukás elenyésztét szorítani, 's így a' nyugpénzek évenként 138,000 ft. stgel kevesbülnek, mint 1820ban. — Már most 44,200 ft. st. kevesebb a' nyugpénz teher, mint 1820ban volt. A' mostani király székelepte óta ezen kevesbités 12,149 ft. st. 's a' lerovás így halad. Althorp l. tehát javasolja: vétesenek ezen egyes pontok végzésbe 's kapcsolassék hozzá: kötelességök volna a' ministereknek, hogy ő Felségének a' nyugpén-

zekre csak méltó férfiakat ajánljanak a' haza, tudományok, 's művészetek körül tett érdemeik jutalmául. Erre a' házban élénk vita keletkezett. Sokan kik különben a' miniszterek mellett szoktak szavazni, az indítvány ellen, sokan pedig a' torytagok közül, jelesen Sir R. Peel, Sir R. Inglis, mellette szólottak, — Sir Peel többek között azon vádat igyekezett megczáfolni, vagy csak erejéből kiforgatni, hogy némely nyugpénzek nem tett szolgálatokért, hanem híres, nagy, de megbukott nemzetségek fölsegítésire nyujtatnak, valamint azt, hogy mások asszonyosságoknak adatnak, mert az elsőre, ugymond, sok jogositó okot hozhatni fel, a' másodikra azt vethetni ellen, hogy ezen asszonyosságoknak, atyjai, bátyjai, vagy atyjokfijai tehették magokat a' haza iránt érdemesekké. Az indítvány mellett szólottak különösen Hume, O'Connell, 's Robinsón uu. Csak nyolcz szó határozta el a' győzedelmet, minthogy 190 az indítvány mellett, 182 pedig ellene szavazott.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur, melly a' lyoni esetekről eddig hallgatott, febr. 21-ikén megszólal, 's azt mondja, hogy Lyonból febr. 20. jött telegraphi hír jelentí: a' munkások e' napon (febr. 20.) ismét munkájikhoz fognak látni, noha a' munkások némely része a' mesterek ezen végzésinek ellen akará magát szégezni. A' gyártók épen semmi engedvényt sem tettek. — Ez, ugy mond a' M., az első telegraphi hír, mellyet a' légkör nyolcz nap óta enged. — Az alsó rajnai Courier azt mondja febr. 22-ikén: a' lyoni dolgok ugyan még mind- eddig nem igen nyugtalanítók, minthogy a' munkások csak a' munkát tagadták meg, de az elmék olly ingerlettségben vagynak, hogy a' hatóságok csak nagy vigyázattal kerülhetik el a' szomorú következtéseket. Mondják, hogy a' városban 's körülötte vagy 50,000 fegyveres ember fog összegyűlni. Ez nagy gondatlanság volna, mert a' munkás bére a' lyoni piaczhoz képest, valóban igen csekély. Ezáltal az életnemü még inkább meg fog drágulni, 's a' munkásoknak még több okuk lesz panaszra. — A' juliusi revolutio óta a' böjt kezdetével a' nyilvános táncmulatságokkal nem hagytak fel. Ezen évben a' párisi csendtiszttség a' nyilvános táncmulatságokat böjt alatt eltiltotta. Nem régen a' párisi csendtiszttség feje (préfet) egy parancsot bocsáta ki, mellynél fogva a' játékszími előadásoknak pontban 11 órakor meg kell szün-

niök. Valamennyi párisi hirlap, még a' Journal des Débats is neveltségesnek, 's végrehajthatlannak találják azt. — Febr. 20-ikán Párisban számos csoportok mutatkoztak több helyen, a' boulevardokon 's az utcákon e' kiáltásokkal: „Éljenek a' lyoniak! Le a' censurával! Gyalog 's lovaskatonaság szélyeszté el őket. —

A' Tempsban febr. 18. következőleg írja le egy lyoni levelező, az ottani munkások szerkeztét, melly méltó a' figyelemre: „A' munkások egyesülete alapokra épült, mellyekkel Önt közelebből akarom meg ismertetni. Hogy ezek szellemét, czélját 's elemeit meg lehessen fogni gyáraink szerkeztét is szemügyre kell venni. A' gyárok nálunk két munkás osztályból állanak: gyárfőkből, 's legényekből (chefs d'ateliers, et compagnons). A' legények munkások, kik majd egyik, majd másik műhelyben dolgoznak; kóborló nép, melly se legszorgalmasabb, se legtakarékosabb munkásokból nem áll. A' gyárfők a' tulajdonkép ugy nevezett munkások. Gyakran három, négy, hat, nyolcz (szövő) székök van, ritkán több, 's a' legény bérének felét huzzák. P. o. egy rőf bojtos bársonyért (pluche), mellyért a' gyártó a' gyárfőnek 3 frankot fizet, ez legényének csak másfél frankot ad. Azonban el nem kell feledni, hogy a' legénynek semmi költsége sincs; házbér, 's a' szövőszekek igazítása (montage de metièrs) a' gyárfő terhe. „Gyártató“ név alatt pedig a' kereskedőt értik, ki az anyagot 's rajzot adja; e' tekintetben ő tulajdonkép az ipar 's gyárság képviselője. Valamennyi gyárfő egyesülve van, 's a' tagok mutuellist-eknek (kölcsonőseknek) neveztetnek. Valamennyi legény is mind egyesületben áll, a' tagokat ferrandiniereknek hívják. Mind a' két egyesület hasonló alapokon nyugszik. A' mutuellist-egyesület 125 erkélyből (loge) áll, melly mindegyik 20 gyárfőt számlál, 's egy elnököt választ. A' 125 elnökből 12 középerkély támad, melly mindegyik 3 individuumot választ, kik a' végrehajtó biztosságot képezik, s' 36an vannak. Ezen biztosság 3 személyt választ, kik a' főválasztottságot, vagy igazgatóságot (directorium) képezik. Minden tag felvétele napján 5 frankot fizet a' középponti pénztárba, 's ezentul hónapoként egy frankot. Ezen pénzen hirlapot ad ki az egyesület „L'Echo de la Fabrique“ ezim alatt, 's a' szűkölködő munkásokat tartja, kiknek nem szabad dolgozniok. Mindenik erkély tartozik a' fenemlített hirlapra egy részvényt venni, 's az egyesek öton-

letet közönségesnek hallottak a' hallgatók között is. Kirelgítő volt, mit a' növendékség abból akár a' tárgyra, akár a' nyelvre nézve előadott. Ezután az írásbeli dolgozatok, 's a' fejszámvetés. Sajnálták némelyek, hogy a' nevendék kisasszonyok nem szavaltak (declamáltak) úgy hisszük, ez nevelési elvből maradt el, 's méltán. — Nincs veszedelmesebb mótely, mint a' nyilvános hiuság, és sehol sem fejlődik az könyekben, mint olly nevendéknél, melly érzelmekre ható tárgyban korán megszokta magát nyilván hallatni, láttatni, 's bámultatni. — E' próbatétel Csörgeő Teréz kisasszony (budai születés) ékes magyar köszönő beszéddel rekeszté. „A' jó igyekezetnek, úgy mond, legnemesebb jutalma az önértés, de ha a' buzgó törekvést vigasztaló helybenhagyás koszoruzza, akkor ez vezér-angyal a' tövises pályán.“ — A' halk kezdet mindig magasabbra emelkedék, 's valóban saját keblünkből vette az elérzékenyült szóló, a' tisztelt kormányzóhoz intézett szavait: „Tisztelettel 's szeretettel telik el, úgy szóla, szívünk, a' nagys. Fejedeleme-asszony iránt is, ki mint szerető édes anya körünkben gondos lelkével sokat, igen sokat elgyőz. Legyen áldott Istentől. Az idő mohával víjon meg ezen nemes intézet, — 's szüljön a' hazának sok dicső magyar leányt!“ — De kimagyarázhatlan érzelmek lepték meg a' lelkesedő hallgatókat, midőn a' kisdéd teremtés fenjáró hangon e' végohajtást lebegteté el ajkain. „Csak egy szót még nagy érdemű gyülekezet! Édes Hazánknak, a' fölséges Királynak, 's a' nagylelkű hazafiaknak boldogsága mellett, virágzásban lássa meg a' legkésőbb századokat dicső nemzeti nyelvünk is, mellyen fejenkint kegyességtökbe ajánlottak, tartozó hálánkkal alázatosan hódoltunk.“ — Ennyit a' próbatételről. Midőn e' bővebb tudósítással kedveskedünk, kettős a' célunk. Elsőben, hogy okot adjunk öröme, 's jobb jövővel biztató reményre, melly ennyi jó szándék, 's tiszta szándék mellett, olly fontos érdekében, mint a' nő-nem nevelése, várakozásaiban meg nem fogja csalni; azután pedig, hogy figyelmessé tegyünk hol rejteznek a' tömérdek jövendő apró elemei.

Pannonia nevű 3ik gőzhajó tegnap est 7¹/₂kor érkezett partunkra legelőször meg.

A' bécsi Pázmán Collegium nevendékei febr. 20ikán tartották a' honi törvényekből nyilvános megvizsgáltatásokat. Öröm volt hallani, milly készséggel 's ügyesen feleltek magokat a' papi sz. hivatalra szánt magyar ifjaink honi törvényinkből és kir. egyetemi

tanító tek. Némety ur kérdéseire. A' pázmáni nevendék-papok amaz önként vállalt határozása, hogy magokat egyebeken kívül a' honi törvények tanulására is szenteljék, nagymélt. Reviczky Ádám Ó Excejának közbenjárása által Ó Felsőégének is kegyes jóváhagyását megnyeré; ki is a' nagymélt. m. kir. Helytartótanács által tudósítá t. cz. püspökeinket, hogy nevelőházaikban a' hazai törvények tanulására is oktatószéket állítsanak. A' mennyire tudatik, Pécsen, Rosnyón, Szathmáron, és Fejérvárott sikeresült a' Fejedeleme atyai parancsolatja; de hogy ennek a' többi illető helyeken is hasonló fogamatja leszen, semmit sem kételkedünk feőle. M. K.

A N G L I A.

Az alsóház ülésében febr. 18. a' nyugpénzek felett folyvást tart a' vita; D. W. Harvey ur indítványt tön biztosság-kinevezésre, melly minden egyes nyugpénzt megvizsgáljon, 's elhatározza: valljon azon nyugpénz, joggal azaz valóban a' hazának tett szolgálatokért adatik e vagy sem? Ez alkalommal a' nyilvános pénzek azon számos elfecsérlésre mutatott, mellyek csak megrontásra, vagy önkény 's kedv után udvarnokokra 's kedvenczekre osztattak, 's mellyeknek terhit még mindig az ország viseli. — L. Althorp viszonozá: a' királyi költség (civilliste) elhatározása után a' mostani nyugpénzek törvényesen fenállóknak ismertetének-el; hitszegés volna tehát, utójárva azokból egyes nyugpénzeket megtagadni. Felhossa továbbá, hogy a' megholt király királyszékre léptével a' civillistet terhelő nyugpénzek 203,058 ft. sterl. mentek, a' mostani királyé alkalmával pedig 180,944 ft. st. Emlité továbbá: mikép a' mostani király örökségi jövedelmit, 's a' királyi költségeket, 's a' t. a' parlament határozása alá bocsátá, ez pedig holtigtartó kir. költséget szabott-ki, 's szinte valamennyi, előbb a' kir. költségen fekvő, terheket, ezen összesített alapra utasított. Melly alkalommal 75,000 ft. st. tüzetett ki, hogy a' király azzal, hű szolgálatok jutalmazására élhessen. Ezen 75,000 ft. sterlre kell tehát a' még tartó nyugpénzek lassukás elenyésztét szorítani, 's így a' nyugpénzek évenként 138,000 ft. stgel kevesbülnek, mint 1820ban. — Már most 44,200 ft. st. kevesebb a' nyugpénz teher, mint 1820ban volt. A' mostani király székbe lépte óta ezen kevesbítés 12,149 f. st. 's a' lerovás így halad. Althorp l. tehát javasolja: véteessenek ezen egyes pontok végzésbe 's kapcsolassék hozzá: kötelességök volna a' ministereknek, hogy Ó Felsőégének a' nyugpén-

zeker
tud
érde
ta ké
rek
ellen
Sir F
— S
zett
gati
gálat
nemz
mint
nak,
okot
ellen
bátyj
haza
szóla
Robi
el a'
mel

eddi
azt
legra
(febr
noha
ezen
ni.
tette
legra
óta e
febr.
eddi
munk
az e
a' ha
tik e
hogy
fegy
gond
lyon
Ézál
gult
lesz
bőjt
gokl
si c
gokl
risi
bocs
dás

zekre csak méltó férfiakat ajánljanak a' haza, tudományok, 's művészetek körül tett érdemeik jutalmául. Erre a' házban élénk vita keletkezett. Sokan kik különben a' miniszterek mellett szoktak szavazni, az indítvány ellen, sokan pedig a' torytagok közül, jelesen Sir R. Peel, Sir R. Inglis, mellette szólottak, — Sir Peel többek között azon vádat igyekezett megezőfolni, vagy csak erejéből kiforgatni, hogy némelly nyugpénzek nem tett szolgálatokért, hanem híres, nagy, de megbukott nemzetségek fölsegítésire nyujtatnak, valamint azt, hogy mások asszonyoknak adatnak, mert az elsőre, ugymond, sok jogosító okot hozhatni fel, a' másodikra azt vethetni ellen, hogy ezen asszonyoknak, atyjaik, bátyjaik, vagy afyökkijai tehették magokat a' haza iránt érdemesekké. Az indítvány mellett szólottak különösen Hume, O'Connell, 's Robiusion uu. Csak nyolcz szó határozta el a' győzedelmet, minthogy 190 az indítvány mellett, 182 pedig ellene szavazott.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur, melly a' lyoni esetekről eddig hallgatott, febr. 21ikén megszólal, 's azt mondja, hogy Lyonból febr. 20. jött telegraphi hír jelenti: a' munkások e' napon (febr. 20.) ismét munkájikhoz fognak látni, noha a' munkások némelly része a' mesterek ezen végzésinek ellen akará magát szegezni. A' gyártók épen semmi engedvényt sem tettek. — Ez, ugy mond a' M., az első telegraphi hír, mellyet a' légkör nyolcz nap óta enged. — Az alsó rajnai Courier azt mondja febr. 22ikén: a' lyoni dolgok ugyan még mind eddig nem igen nyugtalanítók, minthogy a' munkások csak a' munkát tagadták meg, de az elmék olly ingerlettségben vagynak, hogy a' hatóságok csak nagy vigyázattal kerülhetik el a' szomorú következéseket. Mondják, hogy a' városban 's körülötte vagy 50,000 fegyveres ember fog összegyülni. Ez nagy gondatlanság volna, mert a' munkás bére a' lyoni piaczhoz képest, valóban igen csekély. Ezáltal az életnemü még inkább meg fog drágulni, 's a' munkásoknak még több okuk lesz panaszra. — A' juliusi revolutio óta a' böjt kezdetével a' nyilvános táncmulatságokkal nem hagytak fel. Ezen évben a' párisi csendtiszttség a' nyilvános táncmulatságokat böjt alatt eltiltotta. Nem régen a' párisi csendtiszttség feje (préfet) egy parancsot bocsáta ki, mellynél fogva a' játékszíni előadásoknak pontban 11 órakor meg kell szün-

niök. Valamennyi párisi hirlap, még a' Journal des Débats is nevetségesnek, 's végrehajthatlannak találják azt. — Febr. 20ikán Párisban számos csoportok mutatkoztak több helyen, a' boulevardokon 's az utcákon e' kiáltásokkal: „Éljenek a' lyoniak! le a' censurával! Gyalog 's lovaskatonaság szélyeszté el őket. —

A' Tempsban febr. 18. következőleg írja le egy lyoni levelező, az ottani munkások szerkezetét, melly méltó a' figyelemre: „A' munkások egyesülete alapokra épült, mellyekkel Önt közelebről akarom meg ismértetni. Hogy ezek szellemét, célját 's elemeit meg lehessen fogni gyáraink szerkezetét is szemügyre kell venni. A' gyárok nálunk két munkás osztályból állanak: gyárfőkből, 's legényekből (chefs d'ateliers, et compagnons). A' legények munkások, kik majd egyik, majd másik műhelyben dolgoznak; kóborló nép, melly se legszorgalmasabb, se legtakarékosabb munkásokból nem áll. A' gyárfők a' tulajdonkép ugy nevezett munkások. Gyakran három, négy, hat, nyolcz (szöví) székök van, ritkán több, 's a' legény bérének felét huzzák. P. o. egy rőbojtos bársonyért (pluche), mellyért a' gyártó a' gyárfőnek 3 frankot fizet, ez legényének csak másfél frankot ad. Azonban el nem kell feledni, hogy a' legénynek semmi költsége sincs; házbér, 's a' szövőszekek igazítása (montage de metièrs) a' gyárfő terhe. „Gyártató“ név alatt pedig a' kereskedőt értik, ki az anyagot 's rajzot adja; e' tekintetben ő tulajdonkép az ipar 's gyárság képviselője. Valamennyi gyárfő egyesülve van, 's a' tagok mutuellist-eknek (kölesönőseknek) neveztetnek. Valamennyi legény is mind egyesületben áll, a' tagokat ferrandiniereknek hívják. Mind a' két egyesület hasonló alapokon nyugszik. A' mutuellist-egyesület 125 erkélyből (loge) áll, melly mindegyik 20 gyárfőt számlál, 's egy elnököt választ. A' 125 elnökből 12 középerkély támad, melly mindegyik 3 individuumot választ, kik a' végrehajtó biztosságot képezik, s' 36an vannak. Ezen biztosság 3 személyt választ, kik a' főválasztottságot, vagy igazgatóságot (directorium) képezik. Minden tag felvétele napján 5 frankot fizet a' középponti pénztárba, 's ezentul hónapoként egy frankot. Ezen pénzen hirlapot ad ki az egyesület „L' Echo de la Fabrique“ cím alatt, 's a' szükölködő munkásokat tartja, kiknek nem szabad dolgozniok. Mindenik erkély tartozik a' fenemlitett hirlapra egy részvényt venni, 's az egyesek ötn-

ként bérlik azt ki. *) A' mutuellist-egyesület gyűlései, minden hónap első vasárnapját kivé-
vén, nem rendszeresen tartatnak. A' gyárfők 's
legények egyesülete között szükséges és gya-
kor közlekedés uralkodik. A' legények indit-
ványt tesznek, melly minden erkélyben egyen-
kint meghányatik, 's azután küldöttség által a'
gyárfökhöz vitetik. Mind a' két egyesület oda
törekszik, hogy minden gyártási ágat magokhoz
csatoljanak. Szellemök napról napra politikai-
abb, 's a' dynastiai elv ellen torzaskodóbb. A'
főbbek republicanusok, 's e' párt fejei parau-
csára készen állanak. Mind a' két egyesület
szerkezete úgy van intézve, hogy első jelre
kevés óra alatt 25.-30,000 munkás, min-
den összebeszélt pontra képes kiállani. — Egy
levelező a' Hamb. Corr. ben említi, hogy midőn
Lafayette general Dulong ur temetésén a' gya-
loglástól fáradtan a' temetőbe érkezett, a' kul-
csár széket adott neki. A' kulcsárt a' párisi
préfet tisztéből azonnal kitétette. — „A' csend-
tiszttség préfetje, ugymond a' Temps, ugy bá-
nik a' párisiakkal, mint Thiers ur a' kamará-
val. A' legéktelenebb rendelés, melly Schah-
Bahamhoz ábrándozó birodalmában legméltóbb,
ragasztatott Páris falaira. Gisquet ur azt a-
karja, hogy 11. órakor megszűnjenek, ha
a' játékszín-igazgatók a' féktiszttség elé nem
kivánnak idéztetni. Ezen órában a' kárpit-
nak minden játékszínben le kell gördülnie,
habár a' félbenschakasztott darabok kifejlése
miatt támadás ütne is ki. A' közönség a'
városhajduk nagyobb kényelmére ágyba fog
menni. Vidor 's közönséges kaczaj fogad-
dá ezen rendelés megjelenését Párisban. A'
Journal des Debats félhivatalos daczára jobb
társaságban él, hogy sem azt komoly figye-
lemre méltatta volna. Ő elsőrákőzésnek nevezi
azt. Mondják azonban, hogy körírás bocsátta-
tott valamennyi játékszín-igazgatóhoz, azon
felvilágosítással, hogy 11 óra a' csendtisztsegi-
préfet ur értelmében tulajdonkép éjféli. — Meg-
semmisítés jobb volna, mint ezen új megfej-
tés. — De alig is hihetni, milyen zavart ké-
pes ezen rendelés a' lakosok magányos életé-
ben okozni. Egy párisi levelező az Allg. Z.
ban helyesen írja le. „Tudni kell, ugymond
ezen levelező, hogy Párisban mindegyik kisebb
játékszín minden estve három négy darabot
szokott adni. Ez közönségesen 6 órakor kez-
dődik; minthogy a' börse negyedfél óraig tart,
a' posta öt óraig várja be a' leveleket, 's en-

*) Franciaországban az újságokra, midőn azok megindul-
nak, nem előfizetők, hanem részvényesek állanak össze
mint akarmelly más vállalkozásnál.

ni is kell. Egyik azután az egész estvét a' já-
tékszínben tölti, 's már megszokott három,
négy darabot hallani. Másik az első vagy utolsó
darabot látja, a' többit vagy látta már, vagy gaz-
dálkodni akar (takarékoskodni, sparen) vesz,
vagy elad ellenjegyet (contremarque). Gis-
quet ur mindezeket háborgatni akarja szoká-
saikban. A' változás által veszt a' játékszín,
mert a' ki közönségesen 10 órakor ment játé-
színbe, most kénytelen volna otthon maradni.
A' játékszín vesztesége miatt szenvednek a'
szinjátszók: ismét új emberosztály kenyér nél-
kül. Az ellenjegy-árusok számosak, 's elkese-
redvők. A' kávéházak, (majd minden játé-
szín mellett egy vagy több) kevesebb frisitőt
adnak el, ha a' játékszín hamarabb bezáratik.
A' boltok 11, 12 óraig nyitva maradtak, 's já-
tékszín-bálok alkalmival egész éjjel. Ezek te-
hát előbb berakodhatnak. 'S hát az előkelők!
Ezek 6, 7 óraig a' kamarában vannak, 8ig
asztalnál, 's 9 felé jönnek az olasz játékszínbe,
's a' nagy daljátékba, 's még most sem hall-
hatják a' megnyitást (ouverture). Ezentul az
utolsó felvonást soha sem láthatnák. A' népség
tehát igen fel van boszontva. —

A' követház ülésében febr. 18ikán, mint
már említettük, d'Argout ur belügyminister
1 $\frac{1}{2}$ millió fr. pótlék-hitelt kívánt azon 2 $\frac{1}{2}$ mil-
lióhoz, mellyet a' kamara az 1834iki költség-
be az idegen szökevények gyámolítására már
szavazott. — 1833ban, mondá a' minister, a'
kormány 6822 szökevényt gyámolított; de
számuk megesökkent, minthogy 400 lengyel
Schweizba, sok portugáli, és spanyol pedig
hazájokba tértek, annyira, hogy oct. 15ikén
1833ban e' menekvők száma 5459re olvadt;
1834. jan. 1sőjén azonban 5516ra növekedett.
Mi is onnan történt, hogy sok fő rangu olasz
's lengyel menekvő csak akkor folyamodott
a' kormány segedelméhez, miután pénzükből
kifogytak. Ezen menekvők közt folytatá a'
minister, 4270 lengyel; 955 olasz; 288 spa-
nyol; és 3 egyéb országheli. Ezekhez jö még
188 megkegyelmezett (kiknek feledés lön
ígérve) spanyol, kik még hónapoként huz-
nak segedelmet. Mindössze tehát 5704; kö-
zöttük 120 kormánytag, minister, vagy ge-
nerál; 250 főtiszt, vagy hivatalbeli, 2463 al-
sőbb tiszt, 1121 pedig pap, bíró, birtokos,
orvos, ügyvéd 's diák; 1137 altiszt, katona,
's kézműves, 613 asszony 's gyermek.“ —
Említé továbbá a' minister, hogy utkölséget
kell azon lengyeleknek adni, kik Szavoja
megrohantában részt vettek, 's Franciaor-
szágon keresztül Angliába fognak menni, az-

után ama' 216 lengyelnek, kik most Harwichban vannak, Afrikába, ugy szinte néhány más menekvőnek Aegyptusba vitelére. — „Időt akarunk, — így rekeszté a' minister, — e' menekvőknek adni, hogy élelmöket magok szerezhessék magoknak. Már nagy részök fegyvergyakorlásra adá magát, mihez ugy is igen jól értenek; egy kisebb rész a' kézművekhez fordult. Így olvad a' segélyvárók száma mindig kisebbre; 's mi remélhetjük, hogy egykor Franciaország vendégszeretését munkájokkal, 's tudományukkal becsületesen visszafizetendik. — A' követház ülésében febr. 19. midőn a' sereg tisztikara felett folyt a' vita, 's a' kamara a' tábornagyok, és altábornagyok száma felől kezdve szólalkozni, fellép Thiers ur a' szószékre 's jelenti, hogy 17 törvénytervet szándékozik helybeli érdekekről felolvasni. Ez alkalommal, mint mult levelünkben röviden érintettük, Dupin ur, kamara elnöke, 's a' minister (Th. ur) összekoczódtak. Alig lépe fel Th. ur a' szószékbe, midőn néhány szózat felkiálta: „vali-jon a' minister a' vita alatt levő tárgyról akar é' szólani, vagy sem? — Ezen felszólításokra az elnök azt mondá: „kivánatos volna, hogy a' minister illy törvényjavaslatokat az ülés elején adna elő. Thiers ur: Én jogomat gyakorlom. Az elnök: Ön jogára hivatkozik, én azt kérdésbe nem veszem; de én a' kamara jogára hivatkozom. Ön élhetett volna jogával a' nélkül, hogy a' kamara illedelmét megsértse, 's egy már megkezdett vitát félben szakasszon. A' kamara tehát vonakodhatnék Önt kihallgatni. — Azonban ezt a' kamara ítélje el. Thiers ur: Én nyilatkozni kívánok, 's kérem Önt, tartsa számomra meg a' szólhatást (Nagy forrongás a' teremben). Számos szózat: „Szóljon! miniszternek mindig jusa van kihallgatni; tartsa fen előjogát. (Vorrecht). Az elnök: én a' kamarát fogom felszólítani. A' peccsétör: Elnök ur magyarázata (megfejtése) hibás, a' kormány illy állást nem vállalhat el. A' charta e' tekintetben egyenesen szól. Az elnök: Én a' kereskedésminister urnak csak azt mondám, illőbb volna a' kormány javaslatait vagy az ülés elején, vagy a' viták végén adni elő. Thiers ur: Én nyilatkozni kívánok, 's ezt a' királyi előjogok nevében, mellyeket kötelességem fentartani, 'svédeni. Kérem a' kamarát, ne higye, hogy itt önszeretet kérdése forog fen; illy esetben kész volnék magamat feláldozni; itt királyi előjogokról vagy a' szó, mellyek akaratlanul bántattak. — (Igen, igen! nem, nem!

hosszu félbenszakasztás). A' királyi előjogot a' charta szabályozza. Ezen előjog szerint a' minister minden pillanatban hozhat fel a' kamarában törvényjavaslatot, p. o. rendelést a' feloszlásra, mellyet minden vita alatt fel kellene olvasni. Az elnök: Ha én a' ministertől egészen tagadtam volna meg a' szót, mondhatná; most nem tudom, mit akar a' kamarával közleni, 's előbb tartozom őt meghallgatni? A' minister igen is tehet a' kamarának közlést, mellyet halasztani nem lehet, p. o. feloszlási rendelést; de ezen esetben is kérni tartoznék a' szót. Megjegyzésem csak az illedelmet érinté (heves és hosszu morgás). Ha az illedelem ellen hibáztam volna, én ismerném azt el legelőbb; de nem ugy van. Személyemben azon méltóságot, mellyel fel vagyok ruházva, le nem alacsonyíthatom, 's azért ellenmondok az elnök részéről tett illedelemre utasításnak. Az elnök: Jogom van..... (Nem! nem! Igen! igen!) Thiers ur: szólítson tehát rendre, ha joga van Önnek arra. Az elnök: valahányszor minister a' kamara rende ellen fog hibázni, rendre fogom utalni. (növekedő forrás). A' peccsétör elolvassa a' charta 26d. cikkelyét, 's azt mondja hozzá: „Első illedelem a' chartát a' statustestek között minden viszonyban tisztelni, melly nemesak akkor bántatik meg, midőn egyenesen megtámadják, hanem akkor is, midőn megjegyzések a' Charta által felállított hatalmak határait megszorítani igyekeznek. — Az elnök: se a' kamarában, se azonkívül nem kell a' vita felett csalatkozni, mellynek egészen más karaktert igyekeznek adni. Én szenvedély nélkül szólok. Nyers kifejezés ne jöjön ki ajakimon, de a' kamara joga, mellyet én kifejezni hiszek, hallassék meg. Thiers ur: — De uraim. — Elnök ur: Ne szakasszon Ön félbe; Önnek erre nincs joga. Ön utánam fog szólni. — (nagy forrás) Kérdésbe akarták venni, mi kérdés alatt sem volt. Egyszerű megjegyzésből, mellyel mondám, hogy talán illőbb lett volna a' vita végét bevévni, nem pedig, hogy a' miniszternek nincsen joga szólásra, a' minister a' királyi előjogok kérdésit hozá fel. — A' vita vége tudva van. A' minister t. i. előadta a' 17 törvénytervet, 's a' kamara folytatá félbenszakasztott munkáját. —

SPANVOLORSZÁG.

Galicziából febr. 1sőjén költ levelek után: Portugáliából a' carlisták egyik csapatja mint: egy 80an jól fegyverzetten, Tuynál dereglyéken kiszállást próbáltak, de az ottani kis

örizet által visszaüzettek. Redondelaban a' polgári őrseg egy szerzetes ruhában 's lóháton arra száguldott embert fogott el, kit carlosista ezredesnek tartanak; holmije közt nagy esomó carlosita proclamatióra találtak. — Egy utazó beszélé, hogy Berdui és Santa Eugracia vidékén Jaca körül a' népséget febr. 13ikán mindenütt fegyverben találta, mivel hirt volt, hogy a' kir. seregektől üzőbe vett navarrai carlositák arra tartaának, Jacaban a' város kapui bezárattak 's az örizet szinte fegyverben állott; azonban mikorra ez utazó francia földre érkezett, már akkor mint érté a' futamodók egy része szintén ide menekedett. — Egy francia kabinetü kurirt, ki Madridból febr. 13ikán indult ki, utközben a' carlositák föltartóztattak, de miután töle néhány ujságpéldányt (madritit) elszedtek, ismét utnak ereszték. Mondják ez ujsági számban már hirdette volna a' cortesek egybehívátása, és pedig martzius 15ikére. Majd megvállik. — A' toledoi érsek, ki, mint tudva van, a' hódolati esküt letenni vonakodott, az országbul kiharancsoltatott.

Gen. Llauderrol a' Times rövid életrajzot közöl, melly épen ellenkezésben áll azokkal, miket a' generárol ujjabb időkben olvashatni. E' férfi, ugymond a' Times, egész életében mindig royalista gondolkozásu volt 's a' hol lehetett, a' libéralisokat szünetlen üldözé. Férfiak, kik őt közelebbürl ismerék, soha sem hívék fölöle, hogy csak egy napot is tölthessen hivatalban, ha majd egykor constitutionalis kormány kerülne országlásra. Szülőföldje Catalonia; most 45 esztendős; ifjusága óta mindig katona. Szerencsáját a' derék gen. Lacynek köszönheti, ki őt aljas sorsából ki emelé 's 1814ben kapitánynak nevezte. Azonban emlékezni fognak az olvasók e' hires general 1817-beli siralmas esetére, midőn t. i. ő Barcelona táján a' katonaságnál zendülést támasztván, minthogy azzal semmire sem mehetett, kénytelen volt néhányad magával élete menthetésül Franciaországna szaladni, de utközben elfogatván, kevés héttel utána agyon lövettet. És ime ki a' generalt elfogta, maga Llauder volt. Az üldözésre kiküldött ezred tisztai t. i. szeretettel viseltetvén a' megfutamlott iránt, titkon összebeszélének a' kergetést úgy intézni, hogy azért a' general bizvást eljusson a' francia szélekre és így megmentessék; sőt hogy e' célban annál bizonyosabbak legyenek, az akkori kapitány Llaudert, kiről tudák, hogy a' generálnak legtöbb hálával tartozik, küldék azon tájakra, merre a' futás legkihethőbb vala.

Ő századjával el is ment utána, de éjjel nappal törtetve, hogy elfoghassa 's a' kormánynak kiadhassa; mi meg is történt. Erre Llauder ezredessé, majd később generállá nevezetett. 1820ban a' constitutio által Franciaországba üzetett, hol 3 esztendeig homályban élt. Innen visszatérve a' gyalog-sereg főfelügyelői tisztét nyerte el, mellyet egész a' juliusi napokig viselt. Ekkor a' bold. király tartván töle, nehogy a' francia földön levő spanyol menekvők valahogy az országba üssenek, seregeket inditatott a' szélekhöz 's velök vezérül Llaudert; mert ő legjobban panaszkodott, hogy kardja a' rég heverés miatt már rozsdásodni kezd. A' menekvők csakugyan beütöttek, de Llauder is csakugyan tönkre verte őket, minthogy a' kit elfoghatott, egyig megölette. E' bravourért a' király által Catalonia főkapitányává rendeltetett, 's megnyerte, mit élteben örökké 's egyedül ohajtott: saját szülőföldén t. i. első személy lenni. Ez idő óta már csak azt vadássza, minek még hijával van, földieinek bizodalját és szeretetét. Ő épen olly tudatlan mint tisztelet után sovargó, 's ujjabb tettei, meg ezen itt elbeszélte éltébéli történetkéknél fogvást nem alaptalanul tehetni fölöle föl, hogy legujabb törekvései Catalonia független birására célzottaanak.

PORTUGÁLIA.

Pantaloon hajó febr. 9ikeig terjedő tudósításokat hozott Lissabonbul. Ezek szerint a' mondott napig a' két sereg közt utközlet ujjabb ugyan nem történt, hanem azon nevezettség a' pedroi hadnál, hogy Villaflor (Terceira hg.) a' kezén volt sereg vezérletéről lemondott 's a' táborbul Lissabonba visszaköltözött. Okát e' lemondásnak világosan ugyan nem tudni még, hanem hogy az azon örökös izetlenségek 's visszás érdekek következésiben történhetett, mellyek d. Pedro kabinetjében naprólnapra növekednek, azt közösen gyanítják; nem esudálnák egyszersmind ha minduntalan adná magát elő is illyes lemondás. Ezt a' tory Standard mondja; a' Times közli már a' herczeg helyébe kinevezett ujj parancsnok nevét is, ez gen. Stubbs, ki ezelett Oportoban vezérkedett. A' jan. 25—30ki utközletet a' pedroi seregekre sokkal vesztésesebnek írják, mint a' hivatalos tudósítások eleinte hírelék; részükről egyedül holtakban több esett el 200nál. A' napokban egy gözhajó ismét ujjenczokat hozott Lissabonba, számra mintegy 600at, kik nyomban a' táborhoz utasittaták. Az angoloknál nagy ked-

vetlen
megité
minder
gyüöl

M
görög
jed.

zett,
pedig
írják,
nap m

talása
bi elh

lyen
lehetn

írják,
és 11
vön é

emelk
toit,

el. Bo
noha

tatkoz
ni nem

is figy
hírtele

teke
éjszak

roszor
bocsát

törvén
zen tö

tülete
rák vá

sára v
vék.

mint a
kek is
marad
vanság
mire c
's a' t
Bécs
ják,
graphi

T
ki Stu
ben sz
tudom
biztos
den m
bármel

vetlenséget okozott az elfogott angol hajók megítéltetése, minthogy ezen ítélet közben mindenütt előtűnt a' részrehajlás, és portugál gyűlölség az angolok ellen.

NÉMETORSZÁG.

Müncheni hírek említik febr. 12-ről hogy a' görög segédsereg ezen napig 3087 főre terjed. Ezekből Görögországba már megérkezett, vagy utban van 1960 fő, Münchenben pedig 1127 fő maradt. — Kasselből febr. 11. írják, hogy a' kurhesseni országgyűlés nyolcz nap mulva ismét összejő, minthogy elhalasztatása határ-ideje, febr. 18-ikán mulik. További elhalasztásról szó sem lehet, minthogy ilyen rendszabást az alkotmánnyal meg nem lehetne egyeztetni. — Boroszlóbul febr. 12-ikén írják, hogy Boguslowszky csillagász febr. 10 és 11-dike közt éjjel némi gyenge éjszakai fényt vön észre, melly éjjel után 2 óra tájban 30° emelkedett az égen, de sugárokat nem mutatott, hanem csak fejéres fényt arasztott azon el. Boguslowszky erre azt jegyzi meg, hogy noha ezen fény semmikép a' napban most mutatkozó nagy foltokkal egybefüggésben lenni nem állíthatatik, ezen összetalálkozás még is figyelemre méltó. Ezen folt, ugy mond B. hirtelen támadt, 's olly nagy, hogy a' földteke bele férhetne, 's a' nap egyenlítőjétől éjszakra áll, mi igen ritkán történik. — Poroszországban az igazságminister parancsot bocsáta ki, az 1833 jul. 1-sőjén kiadott zsidótörvény behozatalára Posen tartományba. Ezen törvénynél fogva mindenütt kell zsidó testületeknek hogy képeztetni, azokból községbírák választassanak, kik a' törvény végrehajtására vigyázzanak, miért felelősséggel lekötvék. Minden házalás meg van tiltva, valamint a' koresmárkodás is 's a' t. A' gyermekek iskolába járjanak. — Az ujoncz-adó megmarad; jó viseletű zsidónak azonban saját kivánságára szabad lesz a' katonaságba lépni, mire családja ujoncz-adót megszűnik fizetni 's a' t. — Jövő tavasszal telegraph-vonal fog Bécs és Boroszló között huzatni, 's mint mondják, a' Pétervárig már rég szándéklott telegraphi vonal is létesülni fog.

Tizenkét könyváros nyilatkozást bocsáta ki Stuttgartban, hogy ők, míg Würtembergben szintúgy mint más művelt országban a' tudományos tulajdon becsülve, törvény által biztosítva, 's védve nem lesz, egyesültek minden módon üzöbe venni azokat, kik közülök bármelyiknek újabb vagy régibb munkáját u-

tánnymotatni merészkednének. Melly célra semmi áldozattól sem irtóznak.

A M E R I K A.

Philadelphiából jan. 2-ikán írják: Itt 1831 novemberben bizonyos nyolczvan éves, Girard István nevezetű francia halt meg, ki egész vagyonát, melly többre megyen 15 millió dollárnál (30 millió pengő forint) végrendeletében Ujyork városnak hagyta. A' megholt általjában véve nagy különöz volt. Bordeauxból igen szegény állapotban jött Amerikába, 's itt szorgalom és szerepese által szerzé amaz iszonyu gazdagságot. Élete végeig iparkodó volt, 's egyszerű életmódjától mint gazdag sem tért el. 1811 évig csak portékával kereskedett, de miután a' congressus Philadelphia bankja megújítását megtagadta, ő maga állított fel egyet 1,200,000 dollárral, melly később 5 millióra növekedett. —

Jan. 16. jött tudósítások után az egyesült birodalomban a' pénzkrisis még folyvást tart. A' pénzkamat hónapoként kettőre nőtt száztól, a' váltó-kelet pedig Londonra 's Párisra tetemesen leszállott. A' pénz szüke az árukat is igen lenyomta; de még bukások nem jelentettek. Általányosan kezdik érzeni, hogy ezen sükségnek kiegyenlítés által véget kell vetni. 'S valóban keletkeztek Jackson elnök, 's a' bank igazgatójai közt, mint mondják, alkudozások. Ugy szinte a' mostani bank pártja, valamint a' kongressz-többsége egyetértők abban, hogy nemzeti bankot sükség a' pénzkelet szabályozására felállítani, csak az adandó előjog felett voltak a' vélemények megosztva.

ELEGY HIREK.

Hiteles hírek állítják Londonból, hogy Waghorn ur az aegyptusi alkirálytól engedelmet nyert vasut-készítésre Cairótól Suezig; mihez képest már nem kételkedhetni Bombay (India) 's Európa összeköttetésén. Egy Falmouthban állított társaság fogja a' gőzhajókat megszerzeni, mellyek Maltáig menendők, mások pedig Maltától Alexandriáig járnak. Bombayból ismét a' gőzhajók Suezig jönnek, 's a' Cairóból vasuton érkezett utasokat fogják felvenni. A' költség 24,000 font st. re van téve, melly már szinte felényire alá is iratott. — A' Giovine Italia: Mazzini József, Ruffini Jean, Melegari L. A. Bianco Charles, Antonini Jacques aláírással, a' középbiztosság nevében szemrehányást tesz az Europe centralban Ramorino generálnak: hogy segedelme-

ért 40,000 francot kapott, midőn Portugáliából megérkezett. „General, ugymond a' czikely, szép 's becses névvel jövel hozzánk; de azt szerencsétlenségünkre bepiszkolta.“ — Több hirlap azt hiszi, hogy a' lyoni nyugtalanságok barátságos uton fognak elintéztetni. — Hollandi levelek állítják, hogy a' nassau herczeg, Luxemburnak egy részét általengedni megtagadta. A' hollandiak már most látni fogják, hogy a' vérség-kérdés akadályozza a' béke megállapodhatását. Belátják már most, hogy országjok sorsa a' nassauai hg kezébe van téve, 's boldogulásuk nemzeti érdektől tétetik függővé. — A' Tribune, e' marcsona republicanus hirlap, már 90edszer koboztatott el, azaz lefoglaltatott. — Hasonló sors érte a' Quotidienne-t 's Corsairetis. — Sartorio a' (parmai) esendtsiztség-igazgató gyilkosa felfedezve 's fogva van. — Lafitte ur laka Parisban febr. 18k. száztól 20. al ocsóbban ugymint 779,700 frankért ismét árverés alá bocsáttatott. De senki sem ígért valamit érte. — A' svaiczi főhely jegyzéket kapott az ausztriai udvartól, mellyben a' szövetség- 's kantonhatóságok viselete a' szavojai támadás alkalmával általjában, népjogosnak ismertetik ugyan el, de sajnálkozva említetik, hogy némelly kantonkormányok nem volt elegendő ereje határozásainak illő hatást szerezni, 's hogy némellyek nem mutattak elegendő gondoskodást. Az ausztriai kormány emnélfogvást a' szomszédtartományok megnyugtására biztosítást kíván, nehogy hasonló esetek, 's a' menekvésjoggal visszaélés által mások érdekei kockáztassanak. — Berlinben a' tanulók fogdoztatásai még folyvást tartanak. Uj szövetekezést (Burschenschaft) fődöztek fel közöttük, melly, mint mondják, igen elágazott. — Oroszországban e' télen különösen feltűnt az éjszaki fények nagy száma 's ritka szépsége. Hozzájuk hasonlóra a' legkorosb személyek sem emlékeznek. — Frankfurt vidékén számos röpkeírásokat terjengetnek, mellyek célja a' rend felbontása. Egy idő óta ugyanott a' polgárság 's fiatalság fegyvergyakorlásó-

kat üzött, mi a' hatóságok figyelmét magára vonta, minthogy olyan személyek is részt vettek azokban, kik előbb nyugtalanságok végett nyomozás alatt állottanak. A' esendtsiztség ezen fegyvergyakorlásokat e' napokban megtiltotta. — Brockhaus Fridrik ellenmond azon jelentésnek, melly neve alatt „Paraszt-Conversations - Lexicon“ ígért kiadni. — Brüsseli hírek febr. 18dikán jelentik, hogy Hanno (belga) bettembourgi kerületi biztos a' várkörön kívül a' luxemburgi őrség csapatja által elfogatott, 's a' várba vitetett. A' ministerek e' végett tanácsot tartanak. Azon csapat, melly a' luxemburgi őrségből Hannot elfogta, 500 gyalogból 's szinte annyi lovagból állott. — Az egész luxemburgi nagyhg.ségben mindössze csak 4—500 főnyi belga fegyveres nép van. Ezen esetre nézve a' követház febr. 19ikén válaszfelírást szavazott a' királyhoz, a' külső ügyek ministere pedig körülményes tudósítást adott arról a' kamarának.

Febr. 18ikán az angol alsóházban O'Connell ur engedelmet kért indítványt behozni a' sajtószabadság megalapítására. Az indítvány azonban a' folyamodási törvények megigazítására czéloz, mellyek Angliában régi idők óta fenállanak, 's az angol sajtószabadsággal meg nem férnek. Lord Althorp az indítványnak nem volt ellene, miért is O'Connell ur az engedelmet megnyerte. — Riói hírek dec. 19. jelentik, hogy Brasiliában uj összeesküvés fődöztetett fel, melly a' mostani kormányt ott megbuktatni, 's az uralkodást ismét don Pedro braganzai herczeg kezébe akarja játszani. Azon egyetlen személy azonban, melly ezen összeesküvés részesének mondatik, Senhor de Andrade e Silva, az ifju császár nevelője. A' kormány mindazonáltal inti a' rosz akarókat, hogy onnan, mivel a' győzedelem nem volt véres, az összeesküvést a' kormány találmányának ne gondolják. A' letett nevelő helyébe marquis Itanhahem tétetett. Azonban ugy látszik, ezen összeesküvés a' szegény nevelő ellen volt intézve, kit még don Pedro tevé azzá. —

A' gabona pesti piaci ára martz. 7iken 1834:

	posz. m. val gar.	legjobb	közép	csesely	posz. m. val gar.	legjobb	közép	csesely
Tisztabuza	116 $\frac{1}{2}$	103 $\frac{1}{2}$	93 $\frac{1}{2}$	Zab	41 $\frac{1}{2}$	40	36 $\frac{1}{2}$	
Kétszeres	77 $\frac{1}{2}$	73 $\frac{1}{2}$	—	Köles	—	—	—	
Rozs	55 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	50	Köleskása	—	—	—	
Arpa	52	50	46 $\frac{1}{2}$	Kukoricza	52	50	48	

Pénzkelet:

Bécs martz 5. en középár pengő pénzben.			
Status 5 pC. kötel.	97 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	56 $\frac{1}{2}$
„ 4 pC.	88 $\frac{1}{4}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
„ 1820 ^{ki} kölcs.	—	Bankrészvény	1250
„ 1821 ^{ki} „	137 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkezteti Helmezy. Nyomatja Landerer.

A' 18. szám 141 lapja 2°. szelete 32 sorában „lépjegy“ szó kétes értelműsége miatt hagyassék ki, 's a' 19 szám 152 lap-
2 szelete 12 sorában „Chuzek“ helyett olv. Church.

21. sz.

Foglal
rá
Fr
St
lésM
Pla orsz
hogy a
válaszi
orsz. R
hozzá i
— fölekülön
főlrásó
RRnél,tok föl
megbizzáson
ványba

Heves

létét 's

elő. —

a' kére

mellöz

illő, h

nek is

lem va

szüksé

és sza

saját l

gyenek

tal az

ják. H

vesi k

rattal t

megye

vanság

de mell

rozassa

Az ujal

vés vit

fő RRh

rási ja

's a' RR

gyattak

Bécs b

igazg

Az

gatóság